

• Mosolygó és komor arcokat láthattunk tegnap este a képernyőn. Ebben nincs semmi meglepő. A furcsa az volt, hogy Baló György érdekes, ötven perc alatt sok mindent megmutató riportfilmjében azok az indonéz mosolyogtak, akik napi három-, egy-, sőt féldollárért dolgoznak, jóformán egyetlen enni-válójuk a rizs; a heti néhány deka hús vagy a tej már ünnepi ételnek, italnak számít asztalukon. Komorak viszont azok voltak (a Jogi esetekben), akik itt élnek közöttünk, Magyarországon. Táplálkozási, megélhetési gondjaik nincsenek „csak” éppen a munkahelyükön valaki megkeserítette az életüket. Az egyik asszonyra rásütötték az erkölcselenség bélyegét, a másiknak egy másútnál többször is fölmondták, mert közérdekű bejelentést tett, az öreg utcaseprőt pedig mindenáron rá akarták beszélni, hogy vállalja: saját maga volt oka balesetének. És láthattunk rideg, szenttelen arcokat is. A személyzetiséket, akik közül az egyik azt mondta, nem érti, miért csinál a fiatalasszony ilyen „nagy ügyet”, hiszen „nem keres kevesebbet”, a másik gatlástalanul belemondta a kamerába, több millió televízió néző szemébe, hogy igenis, újból föl fognak mondani dolgozójuknak, mert ők a csoportvezetőt választják: szabálytalanul használta ugyan a gépkocsit, de ettől eltekintve jól dolgozik, arra viszont kényes, hogy beosztottja bírálja magatartását, tehát a bíráló keressen magának más munkahelyet. Továbbá a vállalati jogtanácsost is láthattuk, aki az öreg, súlyosan megsérült és vagyonokat aligha kereső utcaseprőn akart megtakarítani néhány ezer forintot „a vállalata javára”. S noha törvényeink egyre finomodnak, ezek a munkahelyi rosszakarók még mindig nagyon sokat tudnak ártani. A középső esetet véve például: törvényes úton talán meg lehet akadályozni, hogy annak az asszonynak még egyszer felmondjanak, de azt aligha, hogy kihagyják a jutalmazandók sorából, hogy elfeledkezzenek róla, amikor az üdülési beutalókat osztják, hogy más, különféle eszközökkel végül is arra kényszerítsék, távozzék. Az ilyen eseteknél tehát nem elég a törvény ereje, a közösség ereje is szükséges van. Arra, hogy amellett, akit sérelem ért, kiálljanak a munkatársai, vállalva, hogy szembeszállnak felettesikkel.

(morvay)

MAI TÁJÉKOZTATÓ

Téli könyvvásár '77

176 új kötet

Ma délelőtt a Vörösmarty téri kultúrpalotában sajtótájékoztatót tartottak az 1977. évi téli könyvvásárról.

Az idei téli könyvvásárra összesen 176 új könyv jelenik meg, 21 verses-, 35 regény-, illetve elbeszélés- és 3 drámakötet. A gyermek- és ifjúsági irodalmat 41 könyv képviseli, 32 kötetben vehetjük kézbe politikai irodalmat, tanulmányokat, a művészetekkel 29 könyv foglalkozik, az egyéb ismeretterjesztésnek pedig 15 kötetet szántak.

A könyvek közül 142 magyar, 34 pedig külföldi szerzők műveit tartalmazza.

Különös testamentum

A verseskönyvek közül kiemelkedik az *Ady Endre művei* és a *József Attila művei* című válogatás.

Mindkettő kétkötetes, az előbbiben Ady verseinek és novelláinak eddigi leghitelesebb szövegű gyűjteményét vehetjük kézbe, az utóbbiban pedig József Attila összes verseit és versfordításait, továbbá prózai műveiből és levelezéséből készült válogatást olvashatunk.

Megjelennek *Illés Gyula* összegyűjtött versei és az új, hetvenes években írt költeményeit tartalmazó, *Különös testamentum* című kötet. A külföldi poétákat bemutató kötetek közül hadd hívjuk fel a figyelmet a *Klasszikus német költők* című antológiára, valamint a *Puskín* elbeszélő költeményeit és meséit tartalmazó kötetre. *Sasok és kondorkeselyűk* címmel a navatl és kecsua költészet alkotásai-ból jelenik meg válogatás. *Utak* címmel adja ki a *Magvető Gyurkó László* drámaíró, az *Európa* pedig az *emberiség végnapjai* című *Karl Kraus*-drámát jelente-

ti meg. Különös alkotása ez a világirodalomnak, csaknem kilencszáz oldalnyi, s ha színpadon előadnák, a játék több mint egy napig tartana. Ugyancsak az *Európa* kiadványa *Sean O'Casey* drámáinak kötet.

Ördögi kísértetek

A *Magyar Helikon* különösen szép könyvben adta közre az *Ördögi kísértetek* c. munkát a derék prédikátornak, *Bornemisza Péternek* írását. Ez a mű a magyar nyelvű széppróza egyik első jeles alkotása. Megjelennek *Kulcs* címmel *Kosztolányi Dezso* novellái, és *Nagy Lajos* két önéletrajzi regénye, *A lázadó ember* és *A menekülő ember*. *Déry Tibor* négy kisregénye kapott helyet *A gyilkos és én* című kötetben. Megjelenik *Hámos György* szatirikus írásainak gyűjteménye, *Mi kell a halhatatlansághoz?* címmel. *Homályból homályba* — ezzel a címmel adja ki a *Magvető* *Németh László* életrajzi jellegű munkáit, feljegyzéseit.

A kortárs írók közül *Mesterházi Lajos*, *Goda Gábor*, *Fekete Gyula*, *Bihari Klára*, *Thurzó Gábor* jelentkeznek új kötetekkel. *Paraszt dekameron* címmel széki tréfákat és elbeszéléseket olvashatunk *Nagy Olga* gyűjteményében.

Egtájak 1977. Öt világrész harminckét frójának ugyanannyi elbeszélését tartalmazza ez az antológia. Még néhány szerző és cím a világirodalmi kínálatból: *Bohumil Hrabal*: *Tükrök árulása*, *Konsztantijn Fegyin*: *Rendkívüli nyár*, *Milorad Janković*: *Márosmenti ének*, *Judn Carlos Onetti*: *A hajógyár*.

Állatkerti útmutató

A gyermekek számára is több figyelemre méltó könyv jelent meg. Érdekesnek ígérkezik *A Reményhez* című kötet, amelyben *Vargha Balázs* kisgyermekeknek való *Csokonai* verseket válogatott. Ismét megjelennek *Deveseri Gábor* elragadó humorú versei, az *Állatkerti útmutató*ban. *Lenin lámpácskái* címmel *Varga Katalin* jelent meg *Leninről* szóló történetet, ugyancsak gyermekeknek.

A felnőttébb ifjúság bizonyára az idén is szívesen forgatja majd a *Fiúk-Lányok Évkönyvét*, és ugyancsak érdeklődésre tarthat számot *Az én hadseregem* című könyv, amely *Varga József* válogatásában *Ady*nak a fiatalokról, fiatalokhoz szóló verseit, prózai írásait tartalmazza.

Mától a mozikban

Kiváló holttestek

— Hogyan kommentálná *Kiváló holttestek* című filmjét nem olasz közönség előtt? — tette föl a kérdést a *Le Monde* munkatársa *Francesco Rosinak*, a jeles baloldali rendezőnek.

— Röviden: ez a film arról szól, hogyan keresi az igazságot egy rendőrfelügyelő a hatalom eltévelyedései, szörnyűségei, elfajulásai közepette. Természetesen egy olyan felügyelő, aki hisz az igazságban, országa intézményeiben. De fokozatosan rá kell döbennie, hogy ezek az intézmények nem méltóak hitére, bizalmára, hogy a hatalom elrejtje valódi arcukat.

Rosi tehát ezzel a filmjével is következetesen folytatja korábbi művészi-politikai törekvéseit. Rósi-val kapcsolatban nyugodtan beszélhetünk politikai törekvésekről, hiszen szín-

te valamennyi filmje — így a nálunk legutóbb bemutatott *Mattei-ügy* is — politizáló alkotás.

A *Kiváló holttestek* témája akár történelminek is nevezhető, de napjainkban kiváltképpen időszerű. A film egy gyilkosságsorozat ügyében folytatott nyomozást mutat be, és választ keres arra a kérdésre is: egy ilyen provokációhelyzetben milyen magatartást kell tanúsítania a kommunista pártnak.

A *Kiváló holttestek* nagy rendezői hozzáértéssel, jó színészek — így *Lino Ventura* (Rogas felügyelő), *Mar von Sydow*, *Charles Vanel* — közreműködésével készült. Talán csak némi „bököpűség” gyengíti a kifejezés erejét. Nem kétféle, hanem másfél órás filmben ugyanezt a mondani-valót hatásosabban lehetett volna közvetíteni.

Dulszka asszony erkölcsé

A színdarabokból készült filmek esetében gyakran éri az alkotókat az aszmerelény, hogy munkájuk alig több mint lefénnyképezett színházi előadás.

Ezt semmiképpen nem lehet szemére vetni *Jan Rybkowski* lengyel rendezőnek, aki *Gabriela Zapolska* darabjából, a *Dulszka asszony erkölcséből* forgatott filmet.

A rendező *Zapolska* műveinek más felhasználásával kitágította a színpadi világot, filmje kétszerte-

nül filmszerű alkotás. Csak hogy miközben a darabból film lett, valahol elveszett az eredeti mű fanzár-harsány komédia-jellege. (Az idősebb színháziárok emlékeztetnek a *Madách Színház* társulatának kitűnő előadása, a többi között *Dayka Margit*, *Darvas Iránna*, *Horváth Terivel*, *Mátrai Józseffel*.) S ezért nem kárpótolnak a szép képek, a sok-sok nosztalgia-ábrázolt „antivilág”.

Morvay István

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG

Magyarország: fontos filmország

A *Süddeutsche Zeitung* teljes, nagyalakú oldalt szentel a magyar filmnek, jelenének és történelmének. *Wilhelm Roth*, cikke bevezetőjében Magyarországot fontos filmországnak nevezi. Megismerésére most az eddigiekénél nagyobb mód nyílik: mind a manheimi filmhét, mind a párizsi filmfesztivál alkalmat adott egy magyar filmretrospektív bemutatására. Az NSZK-ban most *Szabó István* filmjeiből állítottak össze műsorsorozatot, amely ezekben a napokban a nyugat-berlini *Arsenal*-on, tavasszal pedig a *düsseldorfi* filmforumon is bemutatnak.

Wilhelm Roth ezután részletesen ismerteti a magyar film történetét, illetve a magyar történelem filmi tükröződésének néhány állomását, mint amilyenek a *Hannibal tanár úr*, a *Hús óra* és az *Ötödik perc* című *Fabri-filmek*, *Rényi Tamás* Zsákutcája, *Jancsó Igy jöttem-je*, *Gaál István* *Sodrásban-ja*, továbbá *Mészáros Márta* filmjei, köztük a két legutolsó, az *Örökbefogadás* és a *Kilenc hónap*. A cikk nagy részletességgel tér ki *Szabó István* *Almódózások kora* című filmjére.

Ugyanezen az oldalon, amely egyébként három magyar filmképet is közöl, beszélgetés olvasható *Szabó Istvánnal*. Az újságíró kérdéseit a magyar filmművészetnek a hatvanas évek-

ben színre lépett új nemzedékére, a *Balázs Béla* Stúdióra, a stúdiók közti konkurrenciára vonatkoznak, részletes ismertetést kér a riportert a magyar filmek létrejöttének körülményeiről, és forgalmazási rendszeréről. Kérdéseket intéz továbbá *Szabóhoz* arról, milyen szerepet tölt be a film a magyar kulturális életben, részt vesznek-e a magyar írók a forgatókönyvek írásában.

Az utolsó kérdés így szól: „Ha ma a magyar film nem jött volna létre, amit tíz évvel ezelőtt, amit függ-e ez a tény azzal összefüggésben, hogy a nézők idején könnyebben ismerték fel a maguk valóságát a filmekben, mint ma? Nem húzódtott-e túlságosan vissza a szép és a művészi keresésébe, távolabb a tapasztalt és a tapasztalható valóságtól? *Szabó* válaszában azt fejtegeti, hogy a filmcsinálók, nagy eredményeik idején túlságosan a stúdiókban éltek, csak egymással tartottak kapcsolatot és szinte egymásnak kezdtek filmeket csinálni. Mind nagyobb örömeiket lelték a művészetben. „Ekközben, s itt látom a veszélyt — mondja —, néha elfelejtődött a valóság. Talán ismét szükség lenne hasonló konkurrenciára, mint amelyet a *Balázs Béla Stúdió* jelentett a maga idején a klasszikus mozi-val szemben. Ez a konkurrencia szerencsére már kibontakozóban van.”

Műszaki vásár a Déli-pályaudvari ABC-áruházban

november 28-tól december 17-ig.

Híradástechnikai cikkek és háztartási gépek gazdag választékával várja kedves vásárlóit

AZ ÉSZAK-BUDAI MUNKÁS ÁFÉSZ ÉS A RAVILL KERESKEDELMI VÁLLALAT

Gyorsított OTP-ügyintézés a helyszínen.

